

ДЕП. ЗАК. ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ УРСР
Ф 90
1
147

сп.р. 40

ЗОЛОТОНІСЬКИЙ ПОВІТОВИЙ ЗЕМСЬКИЙ СУД

Фонд 90

Оп. I

1773

Центральный государственный исторический архив СССР

" ЗОЛОТОНОШСКИЙ ПОВЕТОВЫЙ ЗЕМСКИЙ СУД "

(название фонда)

Фонд № 90

Опись № I

(название описи)

1773 год

(крайние даты документальных материалов)

(1764-1781, 1796-1831 pp.)

м.Золотоноша, містечко Переяславського полку (з 1667-1781 pp.), (з 1781 р.) - повітове місто Київського намісництва, (до 1802 р.) - Малоросійської губ., (з 1802 р.) - полтавської губ.

Земський повітовий суд утворено в результаті судової реформи 1760-1763 pp.* та згідно з універсалом гетьмана від 19 листопада 1763 р.¹⁾, підтвердженого указом Сенату від 10 листопада 1764 р.²⁾, що санкціонував новий судоустрій в Лівобережній Україні.

На території полку створювалося 2-3 судових повіти, до яких входило кілька сотень. У кінці 1764 р. проведено вибори до земського суду³⁾, в них брала участь козацька старшина, духовні і світські землевласники, козаки, які мали землеволодіння на території полку. Новообраних суддів було прирівняно до бунчукових товаришів, підсудків - до полкових обозних, писарів - до полкових осавулів; судді обов'язково приймали присягу⁴⁾. Посади членів з.с. були дожиттєві. Вводилась посада возного⁵⁾. Почав функціонувати з січня 1765 р.⁶⁾ Засідав тричі на рік: з 7 січня до Пасхи; після Трійці до 1 липня; з 9 вересня до Різдва. Розглядав, головним чином, цивільні справи; виконував і нотаріальні функції.

* Про судові реформи 1760-1763 та ін.років див. оп.І, ф.68

1) Сборник Харьковского историко-филологического общества. т.8, X., 1896; ф.51, оп.3, спр.17715; ф.54, оп.2, спр.355

2) ПСЗ, т.ХУІ, № 12277

3) ЦДА, ф.51, оп.1, спр.2559, 2694, 2698, 2699, 2716, 2722; а і м. оп.3, спр.18391, 18448; ф.270, оп.1, спр.5; ф.102, оп.2, спр.1891

4) ЦДА, ф.51, оп.1, спр.2697

5) ЦДА, ф.220, оп.1, спр.26; ПСЗ, т.ХХІ, № 15478

6) Сборник Харьковского историко-филологического общества. т.8, стр.126; X., 1896

З.с. виносив остаточні рішення, які підлягали перегляду лише в апеляційних випадках.

З введением судової реформи полкові і сотенні канцелярії повбавлялися права розглядати справи, віднесені до компетенції земських судів. Відповідно незакінчені в діловодстві справи полкових і сотенних судів передавалися на закінчення до земського суду.

Діяльність З.с. нормувалася рядом нормативних актів органів влади, Литовським статутом, іншими нормами українського права і почасти російським законодавством, що проникало в судочинство України. Апеляційною інстанцією для З.с. був Генеральний військовий суд; в адміністративних питаннях з 1764 р. - підпорядковано 2-й Малоросійський колегії.

Ліквідовано у 1781 р.⁷⁾ в зв'язку з скасуванням в Лівобережній Україні залишків політичної автономії і запровадження на її території положення про управління губерніями 1775 р.⁸⁾ Козацько-адміністративний поділ ліквідовано, утворено Київське, Новгород-Сіверське і Чернігівське намісництва⁹⁾. Судовий округ співпадав з адміністративною одиницею - повітом. Функції земського суду передано верхнім і нижнім розправам та уездним судам, що діяли на підставі тільки російського законодавства.

Павло I указом від 30 грудня 1796 р.¹⁰⁾ відновив земські повітові суди. Компетенцію суду було розширено; розглядав як цивільні так і кримінальні справи. Судочинство велось за нормами Литовського статуту, українського права і почасти російського права. Вищою апеляційною інстанцією був Малоросійський генеральний суд, з 1802 р. - Чернігівський генеральний суд. В адміністративних питаннях підпорядковувався губернському правлінню. Остаточо З.с. ліквідовано указом Сенату від 6 грудня 1831 р.¹¹⁾

7) ПСЗ, т. XXIX, № 15229, 15265

8) ПСЗ, т. XX, № 14392

9) ПСЗ, т. XXI, № 15378, 15229, 15228, 15227

10) ПСЗ, т. XXIV, № 17594

11) 2ПСЗ, т. ~~XX~~, від. 2, № 4992

Функції З.с. передано уездним судам, які діяли на підставі загальноросійського судового законодавства.

При З.с. діяла канцелярія, яку очолював писар. Під його керівництвом знаходились канцеляристи, яких було розподілено між повіттями, кількість яких залежала від кількості сотень, що входила в повіт, після 1796 р. між департаментами: цивільним і кримінальним.

З.с. одержував від керівних установ (Генерального військового суду, Малоросійської колегії, губернських правлінь) укази, накази; спілкувався з ними рапортами, донесеннями; періодично надсилав звіти, відомості. З рівними за положенням установами (гродські, підкоморські суди та ін.) зносився повідомленнями, листами.

У суді велися реєстрові книги документів, що надходили в суд; книги протоколів рішень, постанов, вироків суду; книги кріпосних актів та ін.

Фонд 90 майже не зберігся. Фонд складається з 9 од.зб., що надійшли до ЦДІА з колишнього Центрального архіву давніх актів (1944 р.), філіалу ЦДІА УРСР в м.Харкові (1974 р.).

Складено два інвентарні описи: оп.1 справи за 1773 р. Внесено 4 од.зб. (надійшли з Центрального архіву стародавніх актів); оп.2 справи за 1773-1802, 1803-1825 рр. - 5 од.зб. (надійшли з філіалу ЦДІА УРСР). Текст описів машинописний. Заголовки розкривають зміст справ. Включено недіючі описи.

У 1954 р. ф.Суд земський повіту Золотоніського об'єднано з фондом Золотоніський повітовий земський суд.

У фонді зберігаються справи про спори за землю, майно між козацькою старшиною, поміщиками, купчі акти та ін.

Проведено виявлення документів за темою: "Історія міст і сіл України".

Література: Д.Миллер. Очерки из истории и юридического быта старой Малороссии. Суды земские, городские и подкоморские в XVIII в. в кн. Сборник Харьковского историко-филологического общества. т.8, X., 1896;

А.И.Пашук. Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII-XVIII ст. (1648-1782 рр.). Львів, 1967.

1996 р. Науковий співробітник
відділу науково-довідкового апарату

Т.Б.Слюдикова *Т.Б.Слюдикова*

№ пп	Дело-произ.	Название дел и др. хранения	Крайние даты	Кол. лист.	Примечание
1	2	3	4	5	6

1 Дело о передержательстве подданного Золотовольского красногорского монастыря Очаренко А. казачком той же сотни Зоренко Г. 1773г. 7

2 Дело о споре за землю между женой сотника Педанской сотни Кандыбой А. и полковником Нежинского полка Розумовским П. *арх. XVIII в.*
б/д 20

В данную опись внесено 2 | две | ед. хранения. Научный сотрудник | ПОЛЫНЕЦ |

12|П-52 г.

ХОМУТЕЦКОЙ 3. Опись отредактирована научными сотрудниками и отпечатана в 1954 году.

*16 января 1956г. Кар. сибиряк Л. Треденко
Хранитель документов Ревенки.
Визов: згідно перевірки надвідомості докл.мат.
9 хі. 1970р. см. наук. співр. Гуцунчук*

3. Недействительная опись, состав - 1773. 1 л. ценная в 1953.

4. Недействительная опись. 1765-1773. 1 л.
Внесено в опись на основании акта от 20/II-1975. 2/9 вкл/9 ед. по пп 3-4. Наимено 4/хетире/ ед. ед. от ед. Ф. Сергийца 20/II-75. Ст. кр. фондов Ревн

Опис вилічено.
Всього в наявності 4 прошки / окремі.
Зав. відділом
Спів. архівознавця

Григоренко Л.В.

Цибулак Ф.М. 22.05.1989р.

ЦГІАБ	
д. 11	1990 г.
[Signature]	

ЧАІАН УКРАЇНИ

ПЕРЕВІРЕНО

"03" ЛЮТЯ 2012р.

Зав. сектора Костенко Р.В. [Signature]

В адрес процесси и
переговорачи ^{услуга} б/услуга
услуга

24.1.79 Xp + effect